

**ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԴԱՏԱՐԱՆ**

Քաղաքացիական գործ ԸԻԴ N 0006/04/15թ.

ԼՂՀ վերաքննիչ դատարանի որոշում
Քաղաքացիական գործ ԸԻԴN 0006/04/15թ.
Նախագահող՝ դատավոր Հ.Աբրահամյան
Դատավորներ՝   Լ.Ավանեսյան
  Հ.Գրիգորյան

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ՀԱՆՈՒՆ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ք.Ստեփանակերտ

31 հունվարի 2017թ.

ԼՂՀ Գերագույն դատարանը /այսուհետ՝ Գերագույն դատարան/ վճռաբեկության կարգով

Նախագահությամբ՝ դատավոր	Վ.Հովսեփյանի
Դատավորներ՝	Ի.Կարապետյանի
	Գ.Արզումանյանի

քննարկելով ըստ հայցի ԼՂՀ ԱՆ դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության ընդդեմ «Նիկոլ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ պարտապանին սնանկ ճանաչելու մասին քաղաքացիական գործով ԼՂՀ վերաքննիչ դատարանի 2016 թվականի նոյեմբերի 22-ի «Վերաքննիչ բողոքը վերադարձնելու մասին» որոշման դեմ պարտատեր «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ-ի ներկայացուցիչ Ա.Տեպանոսյանի վճռաբեկ բողոքը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց

1.Գործի դատավարական նախապատմությունը

«Հայբիզնեսբանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության /այսուհետ՝ նաև՝ «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ կամ Բանկ/ «Խաչեն» մասնաճյուղի և Նորայր

Հայրապետյանի միջև 2012 թվականի հունիսի 26-ին կնքվել է թիվ V12-017489 վարկային պայմանագիրը:

Բանկի, <<Նիկոլ>> սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության /այսուհետ՝ նաև <<Նիկոլ>> ՍՊԸ կամ Ընկերություն/ և Նորայր Հայրապետյանի միջև 2012 թվականի հունիսի 28-ին կնքվել է թիվ G-12-016724 անշարժ գույքի գրավի /հիփոթեքի/ պայմանագիրը, համաձայն որի գրավի առարկա է հանդիսանում <<Նիկոլ>> ՍՊԸ-ին սեփականության իրավունքով պատկանող ԼՂՀ, ք.Ստեփանակերտ, Վ.Սարգսյան 18 հասցեում գտնվող 98,21 քմ մակերեսով արհեստանոցը:

ԼՂՀ ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարանի /այսուհետ նաև՝ Առաջին ատյանի դատարան/ 2016 թվականի մարտի 22-ի վճռով <<Նիկոլ>> ՍՊԸ-ն ճանաչվել է սնանկ:

Առաջին ատյանի դատարանի 2016 թվականի հունիսի 10-ի որոշմամբ հաստատվել է <<Նիկոլ>> ՍՊԸ-ի նկատմամբ պահանջների վերջնական ցուցակն ըստ առաջնահերթության և ապահովվածության՝ 2016 թվականի հունիսի 10-ի դրությամբ:

Դատական նիստի վայրի և ժամանակի մասին Բանկը պատշաճ չի ծանուցվել:

<<Հայբիզնեսբանկ>> ՓԲԸ-ն տեղեկացել է Ընկերության սնանկ ճանաչվելու մասին միայն սնանկության գործով կառավարչի 2016 թվականի հունիսի 10-ի գրությամբ, որտեղ կառավարիչը, սակայն, չի տեղեկացրել, որ դատարանի 10.06.2016թ. որոշմամբ հաստատվել է <<Նիկոլ>> ՍՊԸ-ի նկատմամբ պահանջների վերջնական ցուցակը:

Բանկի կամ այլ պարտատերերի պահանջը գրանցելու մասին նախնական ցուցակ կամ որևէ ծանուցում Բանկը չի ստացել:

2016 թվականի հունիսի 29-ին <<Հայբիզնեսբանկ>> ՓԲԸ-ն Առաջին ատյանի դատարան է ներկայացրել 1.687.896,1 ՀՀ դրամի չափով ապահովված պահանջ՝ պահանջների ցուցակում ընդգրկելու խնդրանքով:

Առաջին ատյանի դատարանը /դատավոր Կ.Մելքունյան/ 2016 թվականի հուլիսի 5-ի որոշմամբ <<Հայբիզնեսբանկ>> ՓԲԸ-ի պահանջը հաստատել է և որպես ստորադաս չապահովված պահանջ ընդգրկել <<Անվճարունակության /սնանկության/ մասին>> ԼՂՀ օրենքի 82-րդ հոդվածի 1-ին մասի <<թ>> կետով սահմանված հերթում: Նշված որոշումը 2016 թվականի հուլիսի 6-ին ուղարկվել է Բանկի <<Ստեփանակերտ>> մասնաճյուղ:

Առաջին ատյանի դատարանի 2016 թվականի հուլիսի 29-ի որոշմամբ սնանկ ճանաչված <<Նիկոլ>> ՍՊԸ-ի նկատմամբ սկսվել է լուծարման վարույթ և <<Նիկոլ>> ՍՊԸ-ի սնանկության գործով կառավարիչ Ա.Խաչատրյանին հանձնարարվել է արգելանք դնել <<Նիկոլ>> ՍՊԸ-ին սեփականության իրավունքով պատկանող գույքի և դրամական միջոցների վրա: Առաջին ատյանի դատարանի 2016 թվականի հուլիսի 29-ի մեկ այլ որոշմամբ <<Նիկոլ>> ՍՊԸ-ի գործունեությունը, գույքը կառավարելու և տնօրինելու պարտապանի բոլոր իրավունքները կասեցվել են:

Առաջին ատյանի դատարանի 2016 թվականի սեպտեմբերի 6-ի որոշմամբ <<Նիկոլ>> ՍՊԸ-ի սնանկության գործով կառավարիչ Ա.Խաչատրյանն ազատվել է կառավարչի պաշտոնից և սնանկության գործի վարույթը կասեցվել է մինչև կասեցման հիմքերը վերանայլը /այսինքն՝ մինչև նոր կառավարիչ նշանակելը/: Նշված որոշումը 2016 թվականի սեպտեմբերի 7-ին ուղարկվել է Բանկին:

Բանկի կողմից 2016 թվականի սեպտեմբերի 24-ին դիմում է ներկայացվել դատարան՝ պահանջի հաստատման վերաբերյալ տեղեկատվություն տրամադրելու մասին:

2016 թվականի հոկտեմբերի 17-ին Բանկի գլխամասային գրասենյակ է մուտքագրվել դատարանի պատասխանն այն մասին, որ «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ-ի պահանջը հաստատվել է և որպես ստորադաս չապահովված պահանջ ընդգրկվել «Անվճարունակության /սնանկության/ մասին» ԼՂՀ օրենքի 82-րդ հոդվածի 1-ին մասի «թ» կետով սահմանված հերթում, և որ դատարանի որոշումն ուղարկվել է Բանկի «Ստեփանակերտ» մասնաճյուղ:

Բանկի գլխամասային գրասենյակի պահանջով «Ստեփանակերտ» մասնաճյուղը 2016 թվականի հոկտեմբերի 25-ին էլեկտրոնային փոստի միջոցով Առաջին ատյանի դատարանի 2016 թվականի հուլիսի 5-ի «Պահանջը հաստատելու... մասին» որոշումը ուղարկել է Բանկին:

Առաջին ատյանի դատարանի նշված որոշման դեմ 2016 թվականի նոյեմբերի 5-ին փոստային ծառայության միջոցով վերաքննիչ բողոք է ներկայացրել «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ-ի ներկայացուցիչ Ա. Հարությունյանը՝ խնդրելով վերացնել Առաջին ատյանի դատարանի որոշումը և կայացնել նոր դատական ակտ՝ վերջնական ցուցակում հաստատելով «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ-ի ապահովված պահանջը 1.687.896,1 ՀՀ դրամի չափով:

ԼՂՀ վերաքննիչ դատարանը /այսուհետ՝ Վերաքննիչ դատարան/ /նախագահող դատավոր Հ.Աբրահամյան, դատավորներ՝ Լ.Ավանեսյան, Հ.Գրիգորյան/ 2016 թվականի նոյեմբերի 22-ի որոշմամբ վերաքննիչ բողոքը վերադարձրել է այն պատճառաբանությամբ, որ 2016 թվականի հուլիսի 5-ի որոշմամբ Առաջին ատյանի դատարանը ոչ թե հաստատել է պահանջների վերջնական ցուցակը, այլ որոշում է կայացրել արդեն իսկ հաստատված ցուցակում «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ-ի պահանջը ընդգրկելու մասին, ուստի նշված որոշումը չի կարող բողոքարկվել:

Բանկը Վերաքննիչ դատարանի որոշումը ստացել է 2016 թվականի նոյեմբերի 30-ին:

Վերաքննիչ դատարանի «Վերաքննիչ բողոքը վերադարձնելու մասին» որոշման դեմ 2016 թվականի դեկտեմբերի 9-ին վճռաբեկ բողոք է բերել «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ-ի ներկայացուցիչ՝ իրավաբանական դեպարտամենտի տնօրեն Ա.Տեպանոսյանը /բողոքը Գերագույն դատարան մուտք է գործել 2016 թվականի դեկտեմբերի 16-ին/:

Գերագույն դատարանի 2016 թվականի հունվարի 17-ի որոշմամբ վճռաբեկ բողոքն ընդունվել է վարույթ:

2. Վճռաբեկ բողոքի հիմքերը, հիմնավորումները և պահանջը

Վճռաբեկ բողոքը բերվել է դատավարական և նյութական իրավունքի նորմերի խախտման հիմքերով:

Վճռաբեկ բողոքը քննվում է հետևյալ հիմքերի և հիմնավորումների սահմաններում.

Վերաքննիչ դատարանը որոշումը կայացնելիս խախտել է ԼՂՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 1-ին, 134-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 6-րդ կետի, 136-րդ, 241-րդ հոդվածների, 240-րդ հոդվածի 1-ին մասի, «Անվճարունակության /սնանկության/ մասին» ԼՂՀ օրենքի 85-րդ, 43-րդ, 82-րդ հոդվածների 1-ին մասերի, 22-րդ հոդվածի 5-րդ մասի, 46-րդ հոդվածի 9-րդ մասի, ԼՂՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 61-րդ հոդվածի, 224-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 226-րդ հոդվածի 1-3-րդ մասերի պահանջները:

Նշված պնդումը բողոք բերած անձը հիմնավորել է հետևյալ փաստարկներով.

Մեջբերելով վերը նշված իրավական նորմերի բովանդակությունը, բողոքաբերը հանգել է այն եզրակացության, որ հաստատված ցուցակում նոր պահանջ հաստատելն ինքնին փոխում է սկզբնական ցուցակի բովանդակությունը, հետևաբար պարտատերը իրավունք ունի օգտվել վերջնական ցուցակի դեմ բողոք ներկայացնելու իր իրավունքից:

Բողոքաբերը նշել է, որ եթե դատարանը նշված որոշմամբ վերջնական ցուցակ չի հաստատել, ապա որոշումը կայացնելիս ի նշ իրավանորմերով է առաջնորդվել և ո՞ր իրավական ակտով է հիմնավորել նշված որոշման դեմ բողոք ներկայացնելու արգելքը:

Ըստ բողոքի՝ Առաջին աստիճանի դատարանի որոշումը օրենքով սահմանված ժամկետում Բանկին չի ուղարկվել, ուղարկվել է «Ստեփանակերտ» մասնաճյուղ: Մինչդեռ մասնաճյուղն իրավաբանական անձ չէ, և Բանկի «Ստեփանակերտ» մասնաճյուղը որևէ կապ չունի սույն գործի հետ, նույնիսկ գործարքը նշված մասնաճյուղում չի իրականացվել, այն կնքվել է «Խաչեն» մասնաճյուղում, որը գործում է մեկ ուրիշ հասցեով:

Ըստ բողոքի՝ Եվրոպայի խորհուրդի նախարարների կոմիտեի 1995 թվականի փետրվարի 7-ի թիվ R/95/ 5 Հանձնարարականի 1-ին հոդվածի «ա» կետով նախատեսված սկզբունքի համաձայն՝ պետք է առկա լինի վերադաս դատարանի /Երկրորդ աստիճանի դատարան/ կողմից ստորադաս դատարանի ցանկացած որոշման վերանայման հնարավորություն:

Դատավարությունում կողմերի մրցակցության սկզբունքը պահանջում է, որպեսզի յուրաքանչյուր կողմին տրամադրվի ողջամիտ հնարավորություն՝ ներկայացնելու իր գործն այնպիսի պայմաններում, որոնք նրան իր հակառակորդի նկատմամբ չեն դնի էականորեն նվազ բարենպաստ վիճակում:

Բողոքաբերի կարծիքով՝ Վերաքննիչ դատարանը պահանջների հաստատման վերջնական ցուցակում «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ-ի պահանջը հաստատելու մասին Առաջին աստիճանի դատարանի որոշմանը լիարժեք իրավական գնահատական չի տվել, Բանկի իրավունքների խախտման հանգամանքներին չի անդրադարձել և ընդամենը հիմք է ընդունել «Անվճարունակության /սնանկության/ մասին» ԼՂՀ օրենքի 22-րդ հոդվածի 5-րդ մասի և 46-րդ հոդվածի 9-րդ մասի պահանջները և բողոքը վերադարձրել:

Դատարանը պետք է կիրառեր «Անվճարունակության /սնանկության/ մասին» ԼՂՀ օրենքի 82-րդ հոդվածի 1-ին մասը, համաձայն որի՝ առաջին հերթին բավարարվում են ապահովված պարտատերերի պահանջները և չպետք է կիրառեր նույն օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասը, քանի որ Բանկն իր պարտավորությունների կատարումը ապահովելով համապատասխան գրավով, արդեն իսկ համարվում է ապահովված պարտատեր: Բանկը՝ որպես ապահովված պահանջ ունեցող պարտատեր, կարող է պահանջել անմիջապես բավարարել իր պահանջները գրավադրված գույքի վաճառքից ստացված միջոցներից, ինչպես նաև պարտքի դիմաց այն ընդունել ի սեփականություն:

Վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը բողոքաբերը հիմնավորել է նրանով, որ առկա է ԼՂՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 247-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով սահմանված հիմքը, այն է՝ դատարանն առերևույթ թույլ է տվել դատական սխալ, որն ազդել է գործի ելքի վրա:

Բողոքաբերը խնդրել է բեկանել և փոփոխել Վերաքննիչ դատարանի 2016 թվականի նոյեմբերի 22-ի որոշումը և հաստատել «Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ-ի պահանջը «Նիկոլ» ՍՊԸ-ի նկատմամբ՝ որպես ապահովված պահանջ՝ 1.687.896,1 ՀՀ դրամի չափով:

3. Գերագույն դատարանի պատճառաբանությունները և եզրահանգումը

Գերագույն դատարանն արձանագրում է, որ վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը և բողոքարկված դատական ակտը վճռաբեկության կարգով վերանայման ենթարկելը պայմանավորված է դատական ակտ կայացնելիս Վերաքննիչ դատարանի կողմից առերևույթ թույլ տրված դատական սխալի առկայությամբ, որը կարող էր ազդել գործի ելքի վրա /ԼՂՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 247-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով ամրագրված վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելու հիմքը/:

Վճռաբեկ բողոքի հիմքերի և հիմնավորումների սահմաններում վերանայելով Վերաքննիչ դատարանի որոշումը, Գերագույն դատարանը գտնում է, որ բողոքը պետք է բավարարել մասնակիորեն և վերացնել բողոքարկվող որոշումը՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ.

ԼՂՀ Սահմանադրության երկրորդ գլխի 44-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ յուրաքանչյուր ոք ունի իր իրավունքների և ազատությունների դատական պաշտպանության իրավունք:

ԼՂՀ Սահմանադրության 45-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ յուրաքանչյուր ոք ունի հավասարության պայմաններում, արդարության բոլոր պահանջների պահպանմամբ անկախ և անկողմնակալ դատարանի կողմից ողջամիտ ժամկետում իր գործի հրապարակային քննության իրավունք:

ԼՂՀ Սահմանադրության 59-րդ հոդվածի բովանդակությունից բխում է, որ Սահմանադրության երկրորդ գլխում ամրագրված հիմնական իրավունքները, ազատությունները և պարտականությունները տարածվում են նաև իրավաբանական անձանց վրա այնքանով, որքանով որ այդ իրավունքները, ազատությունները և պարտականությունները իրենց էությամբ կիրառելի են դրանց նկատմամբ:

<<Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին>> եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածը նույնպես ամրագրում է արդար դատական քննության իրավունքը, որի բաղկացուցիչ մասն է կազմում դատական ակտը վերադաս դատական ատյանում բողոքարկելու իրավունքը:

Գերագույն դատարանը հարկ է համարում արձանագրել, որ իրավունքների պաշտպանության համար դատական ակտերը բողոքարկելու իրավունք ունենալը դեռ չի նշանակում, որ ցանկացած անձ, ցանկացած ձևով կարող է բողոքարկել դատարանի կայացրած ցանկացած որոշում: Արցախի /Լեռնային Ղարաբաղի/ Հանրապետության օրենսդրությամբ դրա համար սահմանված են որոշակի նախապայմաններ, որոնց առկայության դեպքում միայն վերաքննիչ և վճռաբեկ բողոքները համարվում են իրավաչափ և ընթացքավորվում: Քաղաքացիական գործերով վերաքննության իրավունքը բացարձակ չէ և արդարացված որոշակի հանգամանքներով՝ որոշ դատական ակտերով վերաքննության իրավունքը կարող է սահմանափակվել: Մակայն վերաքննության իրավունքի սահմանափակումը կարող է իրավաչափ համարվել միայն այն դեպքում, երբ չի խաթարում արդար դատաքննության իրավունքի բուն էությունը:

Դատական ակտերի բողոքարկման ինստիտուտի նպատակը ոչ միայն ներկայացված պահանջի մերժման կամ բավարարման իրավաչափության ստուգումն է: Նշված ինստիտուտն այն հիմնական իրավական երաշխիքն է, որի միջոցով ապահովվում է ստորադաս դատարանի կողմից արդար դատաքննության իրավունքի դատավարական երաշխիքների պահպանումը:

Գալստյանն ընդդեմ Հայաստանի գործով Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը գտել է, որ ներպետական օրենսդրությամբ նախատեսված բողոքարկման

ընթացակարգը պետք է հստակ ձևակերպված լինի, ունենա կիրառության հետևողական պրակտիկա և անձին պետք է ընձեռի բողոքարկելու հստակ և մատչելի իրավունք: Մեկ այլ գործով Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը արտահայտել է հետևյալ դիրքորոշումը. «Այն դեպքերում, երբ նախատեսված են բողոքարկման ընթացակարգեր, բարձր պայմանավորվող կողմերը պարտավոր են ապահովել իրենց իրավասության տակ գտնվող ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց կողմից Կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածով սահմանված այն նույն երաշխիքներից օգտվելը վերաքննիչ դատարաններում.../Բրուսլա Գոմեզ դե լա Տորրեն ընդդեմ Իսպանիայի գործով, 1997 թվականի դեկտեմբերի 19-ի վճիռը.../:

Սույն վճռաբեկ բողոքի շրջանակներում Գերագույն դատարանը պետք է պատասխանի առաջին հերթին այն իրավական հարցին, թե Առաջին աստիճանի դատարանի վիճարկվող որոշումը ենթակա է արդյոք վերաքննության կարգով բողոքարկման, թե՛ ոչ, արդյոք օրենքը չի նախատեսել սվյալ որոշումը բողոքարկելու հնարավորություն: Այդ հարցին պատասխանելուց հետո հնարավոր կլինի պատասխանել այն հարցին, թե արդյոք իրավաչափ է Վերաքննիչ դատարանի որոշումը Բանկի վերաքննիչ բողոքը վերադարձնելու մասին:

ԼՂՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 1-ին հոդվածի երկրորդ պարբերության համաձայն՝ «Այլ օրենքներում /բացառությամբ սնանկության վարույթը կարգավորող օրենքների/ պարունակվող քաղաքացիական դատավարության իրավունքի նորմերը պետք է համապատասխանեն սույն օրենսգրքին»:

Նշված իրավական նորմի բովանդակությունից բխում է, որ սույն գործով ծագած իրավահարաբերությունների կարգավորումը պետք է փնտրել ԼՂՀ-ում սնանկության վարույթը կարգավորող օրենքում, որպիսին հանդիսացել է բողոքարկված դատական ակտերը կայացնելու պահին գործող «Անվճարունակության /սնանկության/ մասին» ԼՂՀ օրենքը /այսուհետ՝ նաև Օրենք/:

Օրենքի՝ «Սնանկության գործի ընթացքում կայացված դատական ակտերի բողոքարկումը» վերտառությամբ 22-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ սնանկության գործի քննության ընթացքում կայացվող որոշումները կարող են բողոքարկվել դրանց կայացվելուց հետո՝ տասնհինգօրյա ժամկետում՝ վերաքննության կարգով, միայն սույն օրենքով նախատեսված դեպքերում: Մնացած դեպքերում դատավորի կայացրած որոշումները վերջնական են և բողոքարկման ենթակա չեն:

Օրենքի 43-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Ապահովված են համարվում պարտապանի՝ գրավադրված գույքով /այդ թվում՝ երրորդ անձանց պատկանող/ ապահովված պահանջները: Ապահովված պահանջ ունեցող պարտատերը /այսուհետ՝ ապահովված պարտատեր/ կարող է պահանջել անմիջապես բավարարել իր պահանջները գրավադրված գույքի վաճառքից ստացված միջոցներից»:

«Չապահովված պահանջները» վերտառությամբ Օրենքի 45-րդ հոդվածի համաձայն՝ գրավով չապահովված բոլոր պահանջները կամ ապահովված պահանջների չապահովված մասերը համարվում են չապահովված պահանջներ:

Պահանջների բավարարման հերթականությունը սահմանված է Օրենքի 82-րդ հոդվածում: Նշված հոդվածում ապահովված պահանջները դասվում են առաջին հերթի պահանջների շարքին /82-րդ հոդվածի 1-ին մասի «ա» կետը/:

Օրենքի՝ «Պահանջների հաստատումը» վերտառությամբ 46-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ պարտատերերն իրենց պահանջները ներկայացնում են դատարան սնանկության մասին հայտարարությունից հետո՝ մեկամսյա ժամկետում: Նշված

հողվածի 5-8-րդ մասերը սահմանում են, որ նախատեսված ժամկետում ներկայացրած բոլոր պահանջները կառավարիչն ընդգրկում է պարտատերերի պահանջների նախնական ցուցակում՝ նույն օրենքի 82-րդ հոդվածով սահմանված պահանջների բավարարման հերթականությանը համապատասխան: Պահանջների ներկայացման համար սահմանված ժամկետից հետո՝ եռօրյա ժամկետում, պահանջների նախնական ցուցակը կառավարիչը ներկայացնում է դատավորին, պարտապանին և բոլոր պարտատերերին: Նախնական ցուցակն ստանալուց հետո՝ յոթօրյա ժամկետում, դատավորը հրավիրում է դատական նիստ՝ պահանջների վերջնական ցուցակը հաստատելու համար, որի տեղի և ժամանակի մասին կառավարչին, պարտապանին և պարտատերերին ծանուցում է իրավաբանական անձանց պետական գրանցման մասին տվյալներ հրապարակող մամուլում՝ նիստից առնվազն 2 օր առաջ տրվող հայտարարությամբ կամ ծանուցագիր ուղարկելու միջոցով:... Նիստում նախնական ցուցակի վերաբերյալ առարկություններ չներկայացվելու դեպքում դատավորը որոշում է կայացնում պարտատերերի պահանջների ցուցակը հաստատելու մասին /վերջնական ցուցակ/: Եթե պահանջն առարկվում է, ապա դատավորը որոշում է պահանջի օրինականությունը, չափը, առաջնահերթությունը և ապահովվածությունը: Առարկությունների քննարկման արդյունքում դատավորը որոշում է կայացնում պահանջների վերջնական ցուցակը հաստատելու մասին:

Օրենքի 46-րդ հոդվածի 9-րդ մասի համաձայն՝ պահանջների վերջնական ցուցակը հաստատելու մասին որոշումը կարող է բողոքարկվել:

Ինչպես հետևում է նշված իրավանորմի բովանդակությունից՝ օրենսդիրն ուղղակիորեն չի նախատեսել վերջնական ցուցակի հաստատումից հետո պարտատերերի կողմից ներկայացված պահանջների ընդունման և դրանց քննարկման արդյունքում կայացված որոշումները բողոքարկելու ընթացակարգեր: Գերագույն դատարանը դա համարում է օրենքի բաց:

Գերագույն դատարանը փաստում է, որ դատարանի դատական ակտն անփոփոխ, իսկ վճռաբեկ բողոքն առանց բավարարման է թողնվում այն դեպքում, երբ առաջին ատյանի կամ վերաքննիչ դատարանների դատական ակտերը օրինական և հիմնավորված են, իսկ վճռաբեկ բողոքում նշված փաստարկներն էական չեն գործի համար, այսինքն՝ դատարանը ճիշտ է ընտրել, ճիշտ է մեկնաբանել և կիրառել նյութական և դատավարական իրավունքի նորմերը:

Գերագույն դատարանը հարկ է համարում արձանագրել, որ յուրաքանչյուր կոնկրետ գործով իրավական նորմի կիրառումը միշտ կապված է նորմերի մեկնաբանության հետ, այսինքն՝ դատարանի հատուկ գործառույթի հետ, որը կապված է կիրառման ենթակա նորմի իմաստի բացահայտման /պարզաբանման/ հետ: Իրավունքի բացի դեպքում օգտագործվում է իրավունքի կիրառման գուցադրության կարգը: Դա իրավունքի ընդհանուր սկզբունքների և իմաստի հիման վրա կոնկրետ գործի վերաբերյալ որոշման ընդունումն է: Սակայն հաճախ դատարանները կիրառում են օրենքի գուցադրությունը, որը ենթադրում է կոնկրետ իրավաբանական գործի լուծումն այնպիսի իրավական նորմի հիման վրա, որը նախատեսված է ոչ թե տվյալ, այլ նման դեպքերի համար: Այսինքն՝ տվյալ հարաբերությունը կիրառվող նորմով անմիջապես չի կարգավորվում, նշված նորմը կարգավորում է այլ, բայց նույնանման, միասեռ հարաբերություններ:

Վերոշարադրյալից հետևում է, որ դատարանի խնդիրն է պարզաբանել /մեկնաբանել/ կիրառվող նորմը, ինչպես նաև իրավունքի բացը հաղթահարել իրավունքի կիրառման գուցադրության /անալոգիայի/ միջոցով:

Գերագույն դատարանը հարկ է համարում արձանագրել, որ Օրենքի 46-րդ հոդվածի տրամաբանությունից հետևում է, որ եթե պահանջների վերջնական ցուցակը հաստատելու մասին Առաջին աստիճանի դատարանի որոշումը ենթակա է բողոքարկման, իսկ լրացուցիչ պահանջ ներկայացնելով արդեն իսկ փոխվում է սկզբնական <<վերջնական ցուցակի>> բովանդակությունը և վերջնական է համարվում լրացված ցուցակը, ապա դատարանի տվյալ որոշումը ևս ենթակա է բողոքարկման:

Գերագույն դատարանը փաստում է, որ Օրենքի վերը նշված անհատակություններն արդեն իսկ վերացվել են ԼՂՀ ԱԺ կողմից 30.11.2016 թվականին ընդունված <<Սնանկության մասին>> ԼՂՀ նոր օրենքով, որի 59-րդ հոդվածի 8-10-րդ մասերի բովանդակությունից բխում է, որ <<8....Պահանջների վերջնական ցուցակը հաստատելու մասին որոշումը կարող է բողոքարկվել: 9.Պարտատերերի վերջնական ցուցակը հաստատելու մասին դատարանի որոշումից հետո դատարան ներկայացված նոր պահանջները և պահանջների փոփոխությունները դատարանը հանձնում է կառավարչին....: 10.Եթե պահանջը կամ պահանջի փոփոխությունն առարկվում է, ապա դատավորը...հրավիրում է դատական նիստ...: Առարկությունների քննարկման արդյունքում դատարանը կայացնում է որոշում, որը կարող է բողոքարկվել:>>

Ինչպես հետևում է գործի նյութերից՝ Առաջին աստիճանի դատարանը 2016 թվականի հունիսի 10-ի որոշմամբ հաստատել է <<Նիկոլ>> ՍՊԸ-ի պահանջների վերջնական ցուցակը /ի դեպ՝ առանց տեղյակ պահելու Բանկին/: Առաջին աստիճանի դատարանն իր 2016 թվականի հուլիսի 5-ի որոշմամբ, ղեկավարվելով <<Անվճարունակության /սնանկության/ մասին>> ԼՂՀ օրենքի 46-րդ և 85-րդ հոդվածներով, Բանկի կողմից ներկայացված պահանջը համարել է ստորադաս չապահովված պահանջ և ընդգրկել Օրենքի 82-րդ հոդվածի առաջին մասի <<թ>> կետով սահմանված հերթում:

Վերաքննիչ դատարանը, խախտելով իրավունքի գերակայության սկզբունքը, չվերլուծելով կիրառման ենթակա իրավանորմերը, վերադարձրել է Բանկի վերաքննիչ բողոքը, արձանագրելով, որ <<ԼՂՀ ընդհանուր իրավասության առաջին աստիճանի դատարանը 2016 թվականի հուլիսի 5-ին ոչ թե հաստատել է պահանջների վերջնական ցուցակը /այն կայացվել է ավելի վաղ՝ 2016 թվականի հունիսի 10-ին/, այլ որոշում է կայացրել արդեն իսկ հաստատված ցուցակում <<Հայբիզնեսբանկ>> փակ բաժնետիրական ընկերության պահանջն ընդգրկելու մասին: Վերջինիս բողոքարկման հնարավորությունը ԼՂՀ օրենսդրությունը, մասնավորապես, <<Անվճարունակության /սնանկության/ մասին>> ԼՂՀ օրենքը չի նախատեսել:>>:

Վերոշարադրյալ պատճառաբանությունների լույսի ներքո գնահատելով վերանայվող որոշումը, Գերագույն դատարանը գտնում է, որ Վերաքննիչ դատարանը, սահմանափակելով Բանկի վերաքննիչ բողոք բերելու իրավունքը, ըստ էության զրկել է Բանկին իր գործի արդար դատաքննության իրավունքն արդյունավետորեն իրացնելու հնարավորությունից:

ԼՂՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 241-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ դատավարական իրավունքի նորմերի խախտումը կամ սխալ կիրառումը վճռի բեկանման հիմք է, եթե հանգեցրել է կամ կարող էր հանգեցնել գործի սխալ լուծման:

Տվյալ դեպքում Վերաքննիչ դատարանն անհիմն է կիրառել ԼՂՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 223-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետը և վերադարձրել վերաքննիչ բողոքը: Հետևաբար, հիմնավոր է բողոքի փաստարկը՝ դատավարական նորմերի խախտման մասին: Վերաքննիչ դատարանի կողմից ԼՂՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 223-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետը խախտված /սխալ կիրառված/ լինելու պայմաններում Գերագույն դատարանը վճռաբեկ բողոքի մյուս հիմքերին և հիմնավորումներին չի անդրադառնում, հաշվի առնելով, որ վերաքննության կարգով Բանկի վերաքննիչ բողոքի պահանջը ըստ էության չի քննվել, և Վերաքննիչ դատարանն այդ հիմքերին գնահատական չի տվել:

Գերագույն դատարանը գտնում է, որ պետք է կիրառել ԼՂՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 253-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված լիազորությունը, համաձայն որի՝ միջանկյալ դատական ակտերի վերանայումից հետո Գերագույն դատարանը...կայացնում է նոր դատական ակտ, որն օրինական ուժի մեջ է մտնում կայացման պահից, և վերացնել Վերաքննիչ դատարանի՝ Բանկի վերաքննիչ բողոքը վերադարձնելու մասին 2016 թվականի նոյեմբերի 22-ի որոշումը:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով ԼՂՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 253-256 –րդ հոդվածներով, Գերագույն դատարանը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

1. Վճռաբեկ բողոքը բավարարել մասնակիորեն: Վերացնել ԼՂՀ վերաքննիչ դատարանի 22.11.2016 թվականի <<Վերաքննիչ բողոքը վերադարձնելու մասին>> որոշումը:

2. Որոշումն օրինական ուժի մեջ է մտնում կայացման պահից, վերջնական է և ենթակա չէ բողոքարկման:

ՆԱԽԱԳԱՀՈՂ
ԴԱՏԱՎՈՐՆԵՐ

Վ.ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Ի.ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ
Գ.ԱՐԶՈՒՄԱՆՅԱՆ